

MONITOR WARSZAWSKI.

W WARSZAWIE, DNIA 14 GRUDNIA 1827 ROKU, W PIĄTEK.

Dostrzeżenia meteorologiczne w Warszawie.

		Ciepłomierz R.	Barometr.	Wiatr.	Stan nieba.
D. 13 Grudnia	Z rana	Stopni zimna — 4	Cali 27 linii 9,0	Południowo-wschodni	Szron.
	Po południu	zimna — 1	„ — 9,2	Południowy	Słońce.
	Wieczorem	zimna — 3	„ — 9,3	Południowy	Gwiazdy.

WARSZAWA.

— Sławny skrzypek Karol Lipiński przybył onegdaj do Warszawy.

— Szpital starozakonnych składa naczulskie podziękowanie włościaninowi (katolikowi) który przywiózł w darze pewną ilość ogroduwiny na zasiłek chorych będących w tymże szpitalu i nie chciał wymienić swego nazwiska. Ten dar, pochodzący z dobroczynnego serca, im bardziej był niespodziany, tem na czulszą zasługuie wdzięczność.

— W Anglii ogłoszono drukiem *Dziennik Lorda Rochester*, utrzymywany przez niego w czasie poselstwa do Króla Jana Sobieskiego w r. 1676.

— Na posiedzeniu kurlandzkiego towarzystwa literackiego w Mitawie, w Kwietniu odbytem, czytał P. Dubois, w języku francuzkim, rozprawę, w której przełożył zgromadzeniu skutki swych badań geologicznych, przedsięwziętych w czasie podróży na Wołyniu i Podolu, szczególnie w okolicach Białozurki i Krzemieńca, odznaczających się ogromnymi warstwami krzemienia (Rogenstein). Do rozprawy tej przyłączone były dwa rysunki: warstw ziemi i skamieniałości około Białozurki, i widok Krzemieńca. Autor pokazywał także kilka, w okolicach tych zebranych, kruszców i skamieniałości, dla wyjaśnienia i stwierdzenia jego domniemań, bardzo podobnych do prawdy: iż, w czasach dawniejszych, około Pińska, znajdowało się wielkie morze wewnętrzne. Te dla geognozyi tak szacowne kruszcze zostały, podług przeznaczenia dawcy, włączone do muzeum towarzystwa.

z Petersburga, 4 Grudnia r. s.

— N. PAN raczył Kontradmirała Hr. Heyden mianować kawalerem orderu Ś. Jerzego 3 klasy.

— W ciągu r. b. wyprowadzono z Rosyi do Stanów Zjednoczonych za 13,852,679 rubli rozmaitych płodów na okrętach amerykańskich. (D. P.)

ze Stambułu.

— *Dziennik petersburski* zawiera wiadomości wprost ze Stambułu nadesłane, z d. 7 Listopada. — Porta nie przedsięwzięła w teraźniejszym swem położeniu żadnych stanowczych środków.

Zakazano tylko wszystkim okrętom chrześcijańskim przepływać Bosfor czyli to z Czarne-go czyli ze Śródziemnego morza. Stolica jest zupełnie spokojna, i czynność rządu nie pozostawia do życzenia. W pospółstwie nie widać ani nienawiści ani rozjątrzenia. Suro-wy firman odnowił wydany poprzednio mu-żulmanom zakaz noszenia iakiejkolwiek bro-ni.

z Barcelony, 23 Listopada.

— Jenerał Romagosa nie odzyskał napowrót gubernatorstwa w Mataro. Miasteczka Terra-sa, Serrent, i inne, które się w ostatnich wy-padkach odznaczyły przez swój opór agravia-dom, uzyskały prawo miejskie, — gdy tym-czasem miasta Vich i Manreza je utraciły. Mniemają nawet że do Terrasa przeniesione będzie główne miejsce corregidorstwa zosta-iające dotąd w Manreza.

— Pana de Villemur, dowódcę załogi hisz-pańskiej, zastąpił Hrabia Monet.

Jeneralnego Kapitana Hrabę España zastą-pił Pan Longa, ieneralny Kapitan Valen-cyi.

Jenerał Manso mianowany został Guberna-torem Montjouit.

Hrabę de Villemur przeniesiono na ieneralne-go Kapitana do Valencyi.

Marszałek polny Cisneros został dowódcą twierdzy.

— Jenerał Porucznik Wicehrabia Reizet, i Baron de Sermet, Intendent wojskowy dywi-zyi francuzkiej, dnia 24 b. m. wyjeżdżają do Tarragony, gdzie już Król Jmć będzie z powro-tem.

— Dnia 18, o 3 po południu, Hiszpanie za-jęli zamek Pio.

z Londynu, 30 Listopada.

— Dowiadujemy się przez ostatnią pocztę ia-kie były przedsięwzięte rozporządzenia do na-dania przyięciu dom Miguela w Anglii charak-teru przynależnego wysokiej randze tego Xię-cia i stósunkom przyjaźni które zachodzą po-między koronami angielską i portugalską. Przygotowują pałac Xięcia Rutland do przy-ięcia Xięcia portugalskiego. Zostały wydane rozkazy ażeby stół iego Krolewiczowski Mo-

ści był z kuchni Króla opatrywany; pewna liczba karet i koni królewskich zostanie do zarządzania Xięciu oddaną. Mówią, iż Król chce zaprosić Infanta na dni kilka do pałacu Windsor, gdzie ma być z największą przymową wspianąłością.

— Uniwersytet w Cambridge liczy teraz 1741 uczniów. Jak słysząc, ma być uczyniony do parlamentu wniosek o pozwolenie utworzenia uniwersytetu w Londynie, któryby zostawał wyłącznie pod dozorem kościoła anglikańskiego. Instytut ten ma utrzymywać równowagę przeciwko tak zwanemu Dissenters uniwersytetowi (nowemu, którym się szczególnie opiekują opozycya i w którym wyłączono teologią.)

— *Gazeta bremeńska* uważa się na to, że handel wprost z osadami, dozwolony przez Anglią, jest zupełnie pozornym w swoich korzyściach dla miast anzeatycznych, względnie których władze angielskie ograniczają handel płodami jedynie gruntowemi miast wspomnianych, — gdy tymczasem, w samej Anglii nawet, wszystkie płody Niemiec, które naturalnie wychodzą z portów anzeatycznych, przyrównane są zarówno z ich płodami.

— Wczora odebrano w Londynie dziennik *Diario fluminense*, do dnia 2 Października:

„Cesarz Jmć, dla zaradzenia kosztom wojennym, odstąpił miesięcznej swojej pensji z listy cywilnej. Rozkazał nadto, że, do ukończenia wojny, połowa tejże pensji składana będzie do skarbu, tytułem pożyczki, bez procentu. Nazwiska osób, któreby chciały naśladować ten paryotyczny przykład będą ogłoszone przez pisma.“

Tenże dziennik, z dnia 29 Września, ogłasza z urzędu traktat między Anglią a Brazylią, dotyczący się handlu niewolnikami.

„Rząd buenos-ayreski mianował osobnych Kommissarzy w celu załatwienia, sposobem polubownym, nieporozumień zaszłych między prowincjami środkowemi.

„Wojna na morzu odbywa się ciągle raz pomysłnie i znowu nieszczęśliwie. Admirał Browne zabrał dwie goalety, nieprzyjaciel wziął jedną.

„Listy prywatne nie robią żadnej nadziei aby się wojna między Brazylią i Buenos-Ayres w krótkim czasie skończyła. Rząd republiki starał się o zaciągnięcie, u kupców angielskich, pożyczki sześciu milionów dolarów, dla zaradzenia nagłym swoim potrzebom.

„Nieporozumienie między prowincjami trwa zawsze, i co chwila nowe zrzęda trudności. Niepodobiestwem jest, pisze jeden z tych listów, ażeby Buenos-Ayres, w obecnym stanie, mogło być swój utrzymać dłużej nad rok ieden, a nawet wątpić trzeba i o tem. Wszystkie odebrane listy zgadzają się w zdaniu.“

— Najświeższe wiadomości z Kolumbii donoszą, że Jenerał *Urdaneta* wszedł ze swoją dywizją do Bogota 11 Września nazajutrz po przybyciu Bolívara; dnia 15 udał się w pochód na południe. Admirał *Jlignworth* został mianowany Intendentem w Guayaquil, a Jenerał *Flores* naczelnym wodzem na południu.

— Na posiedzeniu katolickiego towarzystwa w Dublinie, miał P. O'Connel ważną mowę. Oto niektóre z niej wyjątki:

„Znałem wprawdzie stan Anglii, ale nie wiedział tego, by niższe klasy miały być tak nieszczęśliwe, jak podaje *Morning-Chronicle* w jednym z swoich artykułów, z dnia 24 Października. W artykule tym, doktor Black, wydawca dziennika, przytacza list pewnego Anglika, świeżo przybyłego z podróży po Niemczech, Francji, Szwajcaryi i Włoszech, który utrzymuje: że nigdzie nie widział ludu w takiej nędzy i w takim poniżeniu jak lud angielski.

„Mamy tedy świadectwo widza bezstronnego, świadectwo człowieka który sam zapatrywał się na rzeczy, i który uznał że niższe klasy w Anglii w większej są nędzy i poniżeniu niżli gdziekolwiek w Europie. Często słyszeliśmy to zdanie, że katolicyzm zasiał nędzę na stałym lądzie; ale tu inaczej przekonywamy się: bo we Francji katolickiej, w katolickich Niemczech, katolickich Włoszech, w Neapolu, w Austrii, Szwajcaryi, gdzie większa część mieszkańców wyznaje religią katolicką, niższe klasy nie są ani tak nędzne ani tak poniżone jak w Anglii. Niechaj mię nikt nie oskarża o podburzanie; nie przesadzam tu w niczem; nie wystawiam obrazu wymyślonego, wiadomości moje czerpałem z raportu komitetu emigrantów. Raport ten, ułożony przez męża światłego i wyższych talentów, przez Pana Wilmot Horton, jest owocem badań lat wielu. Oto jego początek: „Komitet wasz jest tego zdania, że byłoby rzeczą zbyt częstą rozciągać się nad *nieszłychaną nędzę* wielkiej części ludności Irlandyi. „Nad *nędzą nieszłychaną!* wyrażenie które prawdziwie, w Europie, tylko do iednej Irlandyi zastosować się może. I jakimże sposobem doszła ona do tego stanu nędzy od którego z wstrętem pióro się cofa? Zauważ, mniej więcej, Anglia go przyspieszyła.

„Nie niedostatkowi to płodów przypisać należy tego przyczynę, bo w r. 1819, który był rokiem nędzy, wywóz doszedł do 10,000,000 wartości, a w r. 1822, w roku głodu, wynosił do 8,000,000.

„Wywóz naszego kraju składa się szczególnie z przedmiotów pierwszej potrzeby, jako to: wołów, trzody, owiec, wełny, płótna, zboża i masła. Jestto bogactwo rzeczywiste, a przecież, pośród tej obfitości, kraj jest nieszczęśliwym i poniżonym. Nie będę bluźnił przeciw dobrodzieystwom natury, iey przypisując te klęski któreśmy winni niesprawiedliwości i despotyzmowi Anglii, które są skutkiem owego systemu co zniszczył nasze fabryki, nasz handel, wszelkie nasze zasoby, co rozproszył naszą szachtę, poniżył lud, i, z Irlandyi, zrobił prowincją ubogą i bezsilną; — mówię o przeklętym systemacie zjednoczenia (*oklaski*). Nieszczęsne jego skutki są oczywiste. Co rok, położenie nasze nieznośniejsem się staje. Wiek mój pozwala mi zapamiętać epokę zjednoczenia; i iedyną moją dzisiaj pociechą jest to gdy przypominam sobie, że pierwszy mój głos w publiczności był głosem złorze-

czenia temu nienawistnemu i obrzydłemu środkowi (*oklaski*). Od owego czasu nie przestawałem sprzeciwiać się mu wszystkimi siłami, i oddałbym ostatnią krwi kroplę za jego cofnięcie (*oklaski*). Wielkie nam wtedy czyniono obietnice: ani jedna się nie sprawdziła.

W dalszym ciągu swej mowy, P. O'Connell mocno powstał przeciwko systematowi wynoszenia się, i na poparcie swoich dowodów, przytacza wiele faktów, dla których zrozumienia czytelnik potrzebowałby doskonałej znajomości miejscowych stosunków, — i to przymusza nas opuścić je w tłumaczeniu.

ROZMAITOSCI.

— Dziennik *Library-Manual* zawiera następujący rachunek nekrologiczny literatury angielskiej:

„Z tysiąca około dzieł rocznie wychodzących w Anglii, 600 zwykle więcej kosztuje aniżeli przynosi zysku, dwieście wyprzedaje się bez straty i bez korzyści, sto z małym tylko zyskiem, a sto ostatnie utrzymuje handel księgarski. Szesćset pięćdziesiąt idzie w niepamięć w przeciągu tegoż samego roku w którym zostały wydane; sto w przeciągu dwóch lat; sto pięćdziesiąt w trzech latach; do roku siódmego zaledwie dotrwa pięćdziesiąt; czterdzieści cokolwiek dłużej; a, najwięcej, dziesięć dożyje lat dwudziestu. Z 50,000 dzieł ogłoszonych w wieku 17, może tylko pięćdziesiąt być dziś jeszcze w jakiegokolwiek cenie, — a z 80,000 wydanych w 18, tylko trzysta zasłużyło na przedrukowanie, a zaledwie 500 jest jeszcze czytanych. Do 18. zaś wieku, od czasów najdawniejszych, we wszystkich krajach i językach, nie znaleźć więcej nad 500 autorów których imiona oparły się niszczącej władzy czasu.

— P. Sparks przedsięwziął wydanie wyboru pozostałych pism *Washingtona*, które wkrótce wyjdą w zbiorze od ośmiu do dwunastu tomów. *Washington* pozostawił wszystko co wypłynęło z pod jego pióra, — listy, mowy publiczne, rozkazy, rozkazy, wezwania, pisma urzędowe i t.d., — w największym porządku, po większej części podwójnie przepisane, a zbiór powyższy ma zawierać wszystko co pomiędzy nimi może być powszechnie interesującym. Listy przez niego w czasie życia publicznego i na ustroniu do największych ludzi społeczeństwa pisane, tyż są po większej części ważnych przedmiotów. Liczba znalezionych odpowiedzi ma dochodzić 20,000; z nich tymczasem tylko wyciągi dać zamyślam.

— W dziele bardzo interesującym które niedawno wyszło w Londynie jest historia chronologiczna Indyi zachodnich w 38 tomach przez Kap. *Sonthey*. Jest ono napelnione zdarzeniami nadzwyczajnymi, których brakować nie może w strefie będącej, od kilku wieków posiadanej przez Europejczyków, teatrem oburzających okrucieństw i nieludzkiego uciskania. Naturalnie, największa część ich dawno już jest znana, lecz pisarz w tem ma zasługę, iż zdarzenia, które się, w kilkuset tomach dzieł

hiszpańskich, francuzkich, angielskich, holenderskich i portugalskich, porozpraszane znajdują, łatwym do objęcia porządkiem i treściwie pomieścił.

— Jest rzeczą godną uwagi, mówi *Kuryer*, że Anglia, która całej Europie dała przykład użycia machin zamiast rąk ludzkich, przewyższoną została przez królestwo wirtemberskie pod następującym względem. Rząd tamtejszy przedsięwziął wykopać kanał; znakomity inżynier kazał zrobić kilka gatunków pługa, odpowiednich gruntemu który różną miano; tak dalece, że, za pomocą 8 czy 12 koni, kanał dokonano z kosztem o połowę zmniejszonym niż gdyby przyszło użyć robotników. Ta okoliczność na tem większą zasługuje uwagę, że, biorąc miarę rozległości, Wirtemberg jest najbardziej może zaludniony w całej Europie.

— W jednym z świeżo ogłoszonych listów dowcipnego *Xeia de Ligné* znajduje się szczególniejsza anegdota o *Jenerale Lafayette*. Niech ją sam autor opowie! „*Pan Lafayette*, mówi on, przysłał mi niby-to inżyniera francuzkiego nazwiskiem *Marolle*, dla kierowania oblężeniem Oczakowa. Wehódz z nim do namiotu *Xięcia Potemkina*. Nimem mu go przedstawić, i tuż w bliskości *Xięcia*, inżynier zapytuje się mnie głośno: Gdzie jest Jenerał? Oto jest, odpowiadam mu. Chwyta on go wówczas za rękę i mówi mu: — Dzieńdobry Jenerale! Cóż? Jenerał chce mieć Oczaków? — Zda się, odpowiada *Xiążę*. — Dobrze! odzywa się mój oryginał, weźmiemy go. Czy ma tu Jenerał *Vaubana* i *Coehorna*? Chciałbym sobie trochę przypomnieć co się już zapomniało, albo nawet czego wcale nigdy nie umiałem, gdyż jestem tylko inżynierem drogowym. — Jeżelibym miał zdobywać jakie miasto, tobym zawsze od Jenerała *Lafayette* żądał inżynierów. Widać iż on ich umie wybierać; przysłał do kierowania oblężeniem Oczakowa inżyniera drogowego!

OBWIESZCZENIA RZĄDOWE.

Kommissya rządowa sprawiedliwości

Ogłasza, iż Rada administracyjna Królestwa, postanowieniem na dniu 22 m. z. wydanem, zapis zł. 10 corocznie, dla bożnicy miasta Lubartowa, w województwie lubelskiem, przez star. Bendel Wolf Boruchowicza Hoffman, mieszkańca miasta Lubartowa, aktem darowizny urzędownie przed Reientem kancelaryi powiatów chełmskiego i lubartowskiego, Janem Koczurzyńskim, na dniu 30 Czerwca r. z. 1826 zdziałanym, uczyniony, stosownie do art 910 K. C. z zachowaniem praw osób trzecich, zatwierdziła.

W Warszawie, dnia 4 Grudnia 1827 roku.

W zastęp. Ministra prezydującego:

Radca stanu, M. Woźnicki.

Za Sekretarza ilnego:

K. Hoffmann.

Kommissya województwa płockiego

Z dnia 29 na 30 Sierpnia r. b. w nocy, pomiędzy wsią Jabłonowem a Dłutowem, przetrzymał Gradowski, strażnik celny, płótna farbowanego sztuk 7, trzymających każda po łok.

ci 30 i dwie pół sztuki po łokci 15, ważące ogółem funtów 43 i funtów 8, prowadzone z Pruss bez żadnej legitymacji skarbowej celnej, od którego właściciel ziemienia nazwiska oraz z miejsca pobytu niewiadomy zbiegł, — wzywa przeto Kommissya wojewódzka tegoż właściciela: aby najdalej w ciągu czterech tygodni od daty niniejszego dziennika stawił się tu w Płocku w biurze Kommissyi wojewódzkiej przed Assessorem prawnym, lub też przed urzędem handlowym w Zieloniu, celem udowodnienia swej własności i złożenia tłumaczenia protokółarnie z dopełnionej defraudacji i z przyczyn opuszczenia rzeczzonego płótna, — w razie bowiem niestawienia się w oznaczonym czasie, zaocznie będzie osądzonym. Wzywa także Kommissya wojewódzka każdego kto by posiadał wiadomość o właścicielu płótna w mowie będącego lub też o niedostawieniu tegoż w całości, aby udzieliła tej mierze potrzebne wyjaśnienia bądź do protokołu przed rzeczonym Assessorem prawnym albo też urzędem handlowym Zieloni lub też w sposobie noty do Kommissyi wojewódzkiej wystosować się winny, bez użycia do niej stępla, z przytoczeniem jednakże dowodów a mianowicie świadków twierdzenie takowe wspierać mających.

W Płocku, dnia 8 Października 1827 r.

Za Prezesa, M. Rościszewski.

Koszkowski, S. J.

Urząd municypalny miasta stołecznego Warszawy.

Z powodu expiracji kontraktu na dzierżawę sklepu przy ratuszu grzybowskiem z końcem r. b., — na dalszą trzechletnią dzierżawę tegoż sklepu mianowicie od dnia 1 Stycznia 1828 do tegoż dnia w r. 1831, ogłasza niniejszem licytacją publiczną, do odbycia której termin stanowiący na dzień 20 b. m. na godzinę 3 z południa w ratuszu głównym miasta Warszawy w sali zwykłych posiedzeń przeznaczając, wzywa konkurentów do rzeczoney dzierżawy: aby: zaopatrzeni w vadum, w gotowiznę w kwocie złp. 200, w terminie i miejscu oznaczonym znajdować się chcieli. Warunki do licytacji każdego czasu w biurze urzędu municypalnego przezyrane być mogą.

W Warszawie, dnia 11 Grudnia 1827 r.

Radca Stanu, Prezydent:

Woyda.

Sekretarz ieneralny:

G. Jahołkowski.

Urząd municypalny miasta stołecznego Warszawy.

Stósownie do reskryptu Kommissyi rządowej spraw wewnętrznych i policyi z d. 11 b. m. nro 154 z dyrekcyi administracyney, podaje do powszechnej wiadomości: iż wszelkie dochody z mostu na Wiśle pomiędzy Warszawą i Pragą, iako to: opłata mostowego od przechodzących i przejeżdżających, od przewozu w czasie rozebrania lub zerwania mostu, od spławu produktów tak przez otwarty most, iakoteż i pod most przepływających, z kar za wszelkie uszkodzenie mostu lub izbic, oraz

przewożenie bez uiszczenia opłaty dzierżawy, i t. p., wypuszczone będą, drogą publicznej licytacji głośnej, w pięcioletnią dzierżawę, mianowicie od d. 1 Stycznia 1828 r. do ostatniego Grudnia 1832. Do odbycia dopiero rzeczoney licytacji przeznaczając stanowiący termin na dzień 17 b. m., na godzinę punktualnie iedenastą z rana, w ratuszu głównym, w sali zwykłych posiedzeń, wzywa konkurentów chęć podjęcia się powyższej dzierżawy mających, aby, zaopatrzeni w vadum w summie zł. 30,000 w listach zastawnych towarzystwa Kredytowego, lub odpowiedniej summie w gotowiznie, bez czego nikt do licytacji przypuszczony nie będzie, w terminie i miejscu oznaczonych znajdować się chcieli. Warunki do licytacji i przyszłego kontraktu dzierżawnego, taryffa wszelkich opłat dochód stanowiących, z wykazem wyłączeń od opłaty, nakoniec wykaz dochodu i wydatków administracyi mostu od roku 1819 do, włącznie, r. 1826, każdego czasu w biurze urzędu municypalnego przezyrane być mogą.

W Warszawie, dnia 13 Grudnia 1827 roku.

Radca stanu, Prezydent:

Woyda.

Sekretarz ilny:

J. Jahołkowski.

Trybunał cywilny I instancji województwa augustowskiego. — Wydział hipoteczny.

Z powodu żądanej regulacyi nowej hypoteki nieruchomości w mieście Nowogrodzie pod N. 120 przy ulicy Zdroie i pod N. 189 przy ulicy Łomżyńskiej w powiecie łomżyńskim województwie augustowskiem położonych, wraz z gruntami do tychże przynależącemi.

Uwadamia interessantów, że takowa nastąpi w kancelaryi hipotecznej tutejszego województwa w mieście Łomży przed Pisarzem teyże kancelaryi Antonim Korzeniowskim dnia 27 Lutego 1828 roku.

Wzywa ich przeto, aby, do takowej, osobiście, lub przez pełnomocnika, urzędownie i szczególnie na to umocowanego, zgłosili się, żądania swoje i wnioski do protokołu regulacyi podali, i w dokumencie prawa ich udowodniające zaopatrzyli się. Ostrzega ich oraz, że niezgłaszający się w terminie podpadną skutkom prekluzyi w art. 154 i 160 prawa o hypotekach z roku 1818 przepisanej.

Jeżliby właściciel nieruchomości wywołanej w terminie do regulacyi nie stawił się; tenże, na żądanie któregokolwiek z interessantów, na karę 10 do 50 złotych skazany zostanie, i, podług art. 150 tegoż prawa, utracą wszelkie dobrodzieystwa prawne względem swych wierzycieli.

Ogłoszenie decyzyi, iako w skutek aktu regulacyi wydana będzie, nastąpi dnia 28 Lutego 1828 r., na posiedzeniu publicznem sądu tutejszego, i od tegoż dnia czas do odwołania się od niej upływać zacznie. Interessanci przeto, bez dalszego wezwania, w tymże dniu, ogłoszeniu iey obecnymi być powinni.

W Łomży, dnia 27 Listopada 1827 roku.

Prezes, Trzeszczkowski.